

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITI -12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA NTLHA (P1)

EXAMPLER

MMEMORANTAMO

MADUO: 70

NAKO: 2 Diura

Memorantamo, o na le ditsebe di le 5 .

MEMORANTAMO

KAROLO YA A

TEKATLHALOGANYO

POTSO 1

- 1.1.1 (a) Ba rulaganya meletlonyana e go nowang bojalwa le go goga sekerete mo yona. (1)
- (b) Ba reka diritibatsi. (1)
- 1.1.2 Ga se bana ba mmala wa sebilo fela ba ba nang le mathata a tiriso ya diritibatsi, le ba merafe e mengwe e e fitlhelwang mo Aforika Borwa ba a di dirisa. (2)
- 1.1.3 Ga ba kgathale / ga ba na ditlhong/ga ba tlhajwe ke ditlhong, ga ba na sepe le tshenyego ya bana kgotsa setšhaba / ga ba kgathalalele kgolo kana kgodiso le go ya moribe ga setšhaba soorantsho. (2)
- 1.1.4 O ka ya go bega kwa sepodiseng kana kwa modirelaloagong; (dikarabo tse di maleba di elwe tlhoko). (2)
- 1.1.5 Tse di diragalang ke setlhogo sa matlhabisaditlhong / batho ba ba sule matswalo e bile ba file dintšwa tlhong gonne ga se bokgaityadiabona ba ba dirwang jalo. (2)
- 1.1.6 Ntlha - ke sengwe se se ka tlhomamisiwang/ rurifatswang/netefadiwang; ke sengwe se se diragaletseng monna mongwe wa lefatshe lengwe. (3)
- 1.1.7 (a) Go nyelela/ go ela ruri o se kitla o tlhola o boa. (1)
- (b) Go lemoga nako e setse e ile/ go itharabologelwa go setse go senyegile. (1)
- [15]

- 1.2
- 1.2.1 Botagwa / mosadi wa letagwa / bojalwa.[Boitlhamedi jwa baithuti bo tla sekasekiwa.] (1)
- 1.2.2 Ditiragalo tsa setshwantsho di tsamaelana le setlhogo gonne mme yo o tlhagelelang mo setshwantshong o ntse a nwa bojalwa, ka re bona a bapile le dibotlolo e bile a thulametse a tshwere botlolo e nngwe mo seatleng. (2)
- 1.2.3 Ee, borre le bona ba nwa bojalwa, ga se bomme fela ba ba bo nwang, mme setshwantsho se se thagisitse mme fela. (3)
- 1.2.4 Ke go palelwa ke go tsamaya gonne a nole bojalwa thata / gongwe a tagilwe. (3)
- 1.2.5 A ka ya kwa go ba AA / *Alcohol Anonymous*. (2)
- 1.2.6 A ka tswa a na le mathata a a palelwang ke go a rarabolola / A ka tswa a jewa ke bodutu / a tlhoafaletse lekau.[dikarabo tse di maleba di elwe tlhoko]. (2)
- 1.2.7 Nnyaya – fa o tlhapogelwa, mathata a sa ntse a le gona./ Bojalwa bo mpa bo sutisa sebaka/ motsi/ nako ya mathata fela. (2)
- MADUO A KAROLO YA A** [15]
[30]

KAROLO YA B

TSHOSOBANYO

POTSO 2

(1) Phitlho ya Setswana e fetogile thata mo malatsing a gompiano.
 (2) Phitlho ya segologolo e ne e simologa ka go begela baagisani, losika le ba lelapa la moswi.(3) Go ne go phuthegwa go tla go thusa baswelwa. (4) Go ne go na le banna ba ba neng ba ya go epa lebitla bosigo (diphiri). (5) Ka nako ya phitlho go apewa dijo, (bojalwa le mogoga) tse di bosula. (6) Dijo tse ga di tsewe mofago. (7) Setopo sa monna se ne se phuthelwa ka letlalo la kgomo e e tlhabilweng, fa sa mosadi se ne se rweswa nkgo.

Diteng - 7

Puo - 2

Kagego -1

MADUO A KAROLO YA B [10]

KAROLO YA C

TIRISO YA PUO

POTSO 3

- 3.1
- 3.1.1 (a) Letlhalosi la felo (1)
(b) Letlhalosi la kopanelo (1)
- 3.1.2 (a) Noga, eo ke segagabi se se sa tlakatlakelweng! / Noga, ka re o e tshabe, e ka ithatetsa ka wena fa o se kelotlhoko! (1)
(b) Mosadi! ga a ikanngwe. (Dikarabo tse dingwe di tla tswa mo baithuting) (1)
- 3.1.3 (a) Yona e lomile ngwana botlhoko (1)
(b) Bona ba aga ba nna thari kwa sekolong. (1)
- 3.1.4 (a) Goso- Mmeto wa mabele o ne wa wela fa fatshe wa re, goso! (1)
(b) Leleleleee – Noga ya re, leleleleee, ka fa tlase ga ditlhare! (1)
- 3.1.5 (a) Mosimane o ne a itaya yo mongwe ka lentswe. (1)
(b) Mosadimogolo o ne a rata go nama maoto. (1)
- 3.1.6 (a) Ntsale o letse le rona maabane (1)
(b) Rre o letse a tsamaile (1)
(c) Mme o setse le malome gonne a palelwa. (1)
(d) Mosimane o setse a gorositse letsomane. (1)
- 3.1.7 (a) Go thanya/ go itharabologelwa. (1)
(b) Go ntsha ka go sega dirwe tsa mmele. (1)
- 3.1.8 Mme o romile mogoloo kwa kae? (2)
- 3.1.9 Bana botlhe ba Sekolo se Segolwane sa Madibogo ba tla tsaya loeto. (1)
- 3.1.10 (a) Modiriso- pego. (1)

[20]

Potso 4

- 4.1 Go ngoka ba babadi/ go tlhagisa molaetsa o o botlhokwa. (2)
- 4.2 Botlhokwa jwa nomoro. (2)
- 4.3 Ee, gone bogologolo batho ba ne ba sa tsamae ka ditlhobolo e bile ba sa tseele batho dijanaga. Gajaana ditiragalo tsa botlhokatsebe le go tseela batho dithoto ka dikgoka di ile magoletsa, ke selomodiro. (2)
- 4.4 Letshwao la kgakgamalo/letshwaotsiboso. (2)
- 4.5 Tlhobolo/ sethunya/ serope sa kgogo (2)

MADUO A KAROLO YA C [30]

PALOGOTLHE [70]